

การวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ ตำบลตะนาวศรี จังหวัดราชบุรี

A Phonological Analysis of Problematic Thai Sounds of Sgaw Karen-Thai Students in Tanowsri, Rachaburi Province

ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ Dr.Sugunya Ruangjaroon

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้อธิบายปรากฏการณ์ทางเสียงที่พบในนักเรียนชาวไทยปกากะญอตำบลตะนาวศรี จังหวัดราชบุรี ข้อมูลภาษาแสดงปัญหาการออกเสียงดังนี้ 1) การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2) การใช้กฎเกินการ 3) การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 4) การแทนที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 5) การลดสระเสียงยาว 6) การลากสระเสียงสั้นให้ยาวขึ้น และ 7) การเคลื่อนต่ำลงของหน่วยเสียงสระ การปรับเปลี่ยนหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และโครงสร้างพยางค์ของการออกเสียงภาษาไทยเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และโครงสร้างพยางค์ของภาษาปกากะญอปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายด้วยหลักการทางสัทวิทยา

คำสำคัญ การออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอหน่วยเสียงพยัญชนะ
หน่วยเสียงสระ โครงสร้างพยางค์

Abstract

The research attempts to account for the problematic Thai sounds produced by Sgaw Karen students in Tanowsri, Rachaburi province. The data exhibit seven phonological phenomena: 1) Complex onset deletion 2) Overgeneralization 3) Coda deletion 4) coda substitution 5) Vowel lengthening and 7) Vowel lowering. These phenomena are triggered by Sgaw Karen-Thai students' adapting their native language into Thai. They facilitate their Thai phonemes and syllable structures into Sgaw Karen-Thai dialect. Consonants, vowels and syllable template in their native dialect are ultimately respected.

Keywords Consonants, Vowels, Syllable Structure, Sgaw Karen-Thai

1. คำนำ

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ¹ ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมของโครงสร้างของภาษาปกากะญอและภาษาไทยมาตรฐาน ระบบหน่วยเสียง (Phonemic inventory) หน่วยเสียงพยัญชนะ (Consonants) พยัญชนะควบกล้ำ (Consonant Clusters) หน่วยเสียงสระ (Vowels) โครงสร้างพยางค์ (Syllable structure) โดยอธิบายเปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงของทั้งสองภาษา ผู้วิจัยบรรยายลักษณะปัญหาของการออกเสียงภาษาไทยของชาวไทยปกากะญอและอธิบายสาเหตุ ในส่วนสุดท้ายสรุปและอภิปรายถึงประเด็นที่สำคัญ พร้อมข้อเสนอแนะ

¹ ผู้บอกข้อมูลภาษานักเรียนชาวไทยปกากะญอ โรงเรียนรจวิวัฒน์พัฒนาศึกษาปกากะญอเป็นภาษาแม่ อยู่ในเขต อ. สวนผึ้ง จ. ราชบุรี

2. ระบบหน่วยเสียงของภาษาไทยและภาษาปกากะญอ

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยโดยอธิบายเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะระหว่างภาษาไทยและภาษาปกากะญอ (วีระวัชร. 2516) หลังจากนั้นสรุป วิเคราะห์ตารางความเหมือนและความแตกต่างของสองภาษา โดยเริ่มจากหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยเสียงในภาษาไทยสามารถปรากฏในตำแหน่งต้นคำ (Onset) ในขณะที่มีข้อจำกัดในตำแหน่งท้ายคำ (Coda) เฉพาะเสียงหยุด เสียงนาสิกและเสียงเลื่อนสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายในภาษาไทย (Ruangjaroon 2006) นอกจากนี้ในตำแหน่งต้นคำ เสียงริมฝีปาก เสียงปุ่มเหงือก และเสียงเพดานอ่อน เสียงหยุด สามารถจำแนกเป็น 3 หน่วยเสียง เสียงไม่พ่นลม /p/, /t/, /k/ เสียงพ่นลม /p^h/, /t^h/, /k^h/ และเสียงก้อง /b/, /d/ ในขณะที่ในตำแหน่งท้ายคำไม่มีความแตกต่างระหว่าง 3 หน่วยเสียงดังกล่าว หน่วยเสียงอยู่ในสภาพที่เป็นกลาง (Coda neutralization) หมายถึง เสียงไม่ก้อง เสียงไม่พ่นลม เสียงหยุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

ฐานกรณ์ ลักษณะการออกเสียง	เสียงริมฝีปาก	เสียงริมฝีปาก กับฟัน	เสียงปุ่ม เหงือก	เสียงเพดาน แข็ง	เสียงเพดาน อ่อน	เสียงเส้นเสียง
เสียงหยุด	p p ^h b		t t ^h d		k k ^h	?
เสียงเสียดแทรก		f	s			h
เสียงกักเสียดแทรก				ɕ ɕ ^h		
เสียงข้างลิ้น			l			
เสียงร้ว			r			
เสียงนาสิก	m		n		ŋ	
เสียงเลื่อน	w		j			

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาปกากะญอทุกหน่วยเสียงสามารถปรากฏในตำแหน่งต้นคำ มีเฉพาะเสียงเส้นเสียงหยุดและเสียงเลื่อนที่สามารถปรากฏในตำแหน่งท้ายคำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรวิเคราะห์ว่าเสียงเลื่อนเป็นหน่วยเสียงสระในสระประสม 2 เสียง หรือเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะที่อยู่ในตำแหน่งท้ายพยางค์ ตัวอย่างเช่น [prhɨ] ‘ชื่อ’ [wɨ] ‘ชักจูง’ หน่วยเสียง /j/ สามารถวิเคราะห์ได้ 2 ลักษณะ คือเป็นพยัญชนะท้ายหรือส่วนหนึ่งของสระประสม ภาษาปกากะญอมีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยคือ หน่วยเสียงมีลักษณะต่างที่เป็นเสียงก้องและไม่ก้อง (เสียงพ่นลม และไม่พ่นลม) เสียงริมฝีปาก เสียงปุ่มเหงือก และเสียงเพดานอ่อน เสียงหยุด สามารถจำแนกเป็น 3 หน่วยเสียง เสียงไม่พ่นลม /p/, /t/, /k/ เสียงพ่นลม /p^h/, /t^h/, /k^h/ และเสียงก้อง /b/, /d/, /g/ แต่หน่วยเสียงในภาษาปกากะญอ เสียงก้อง มีจำนวนมากกว่าภาษาไทยมาตรฐาน เนื่องจากหน่วยเสียงเพดานอ่อน เสียงหยุดสามารถจำแนกเป็น 3 หน่วยเสียง นอกจากนี้ภาษาปกากะญอยังมีเสียงกักเสียดแทรกและเสียงเสียดแทรกหลากหลายกว่าภาษาไทย เช่น เสียงไม่ก้อง เสียงฟัน เสียงเพดานแข็ง เสียงเพดานอ่อน เสียงพ่นลม เสียงเลื่อน /tʃ/, /θ/, /ɕ/, /x/, /w/, /w^h/ ตามลำดับ และเห็นได้ว่าหน่วยเสียงเหล่านี้ไม่มีคู่เสียงก้องยกเว้นเสียงเพดานแข็งเสียงเสียดแทรก /j/ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะของปกากะญอ

ฐานกรณ์ ลักษณะการ ออกเสียง	เสียงริม ฝีปาก	เสียงริม ฝีปากกับ ฟัน	เสียงฟัน	เสียงปุ่ม เหงือก	เสียงปุ่ม เหงือก เพดาน แข็ง	เสียง เพดาน แข็ง	เสียง เพดาน อ่อน	เสียงเส้น เสียง
เสียงหยุด	p p ^h b			t t ^h d			k k ^h g	ʔ
เสียงเสียดแทรก			θ	ʃ		ɛ j	x	h
เสียงกักเสียด แทรก					tʃ			
เสียงข้างลิ้น				l				
เสียงร้ว				r				
เสียงนาสิก	m			n			ŋ	
เสียงเลื่อน	w w ^h			j				

ตารางที่ 3 ตัวอย่างคำภาษาปกากะญอที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะในตำแหน่งต้นพยางค์ เสียงหยุดและเสียงเลื่อนในตำแหน่งท้ายพยางค์²

ฐานกรณ์ ลักษณะการ ออกเสียง	เสียงริม ฝีปาก	เสียงริม ฝีปากกับ ฟัน	เสียงฟัน	เสียงปุ่ม เหงือก	เสียงปุ่ม เหงือก เพดาน แข็ง	เสียง เพดาน แข็ง	เสียง เพดาน อ่อน	เสียงเส้น เสียง
เสียงหยุด	paʔ 'พ่อ' p ^h i: 'อา' baʔ 'โบ'			teʔ 'บอก' t ^h i: 'กะสิ' diʔ 'ดี'			kiʔ 'กือ' k ^h i:ʔ 'คัม' gloʔ 'กะ'	ʔoʔ 'กัน'
เสียงเสียดแทรก			θiʔ 'คันไม้'	su: 'สว'		ɛiʔ 'นวด' ji: 'โถ'	xiʔ 'หนัก'	hoʔ 'โงโง'
เสียงกักเสียด แทรก					tʃiʔ 'หรือ'			
เสียงข้างลิ้น				leʔ 'ไป'				
เสียงร้ว				rua 'เรือ'				
เสียงนาสิก	ma: 'แม่'			ni: 'หัวตะ'			ŋa: 'จัง'	
เสียงเลื่อน	wij 'มือ' w ^h eʔ			jeʔ 'ห้า'				

ในภาษาไทย การเรียงลำดับหน่วยเสียงของพยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ประกอบไปด้วยเสียงหยุดเป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 1 และหน่วยเสียงพยัญชนะเหลว /l/ /r/ หรือ หน่วยเสียงพยัญชนะ /w/ เป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 2 ตัวอย่างเช่น แปลก ปราบ พलग พราน ตรวง ลังเกตว่า มีการปรากฏร่วมกันระหว่างเสียงริมฝีปากและเสียงปุ่มเหงือก เสียงหยุดกับหน่วยเสียง /w/ ซึ่งแตกต่างกับเสียงเพดานอ่อน เสียงหยุดที่สามารถมีพยัญชนะเหลว /l/ /r/ หรือหน่วยเสียง /w/ เป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 2 ของพยัญชนะควบกล้ำ เช่น กลม กรอง กวาง คลอง ครอง ควาย (ตารางที่ 4-5)

² งานวิจัยนี้ไม่ได้ระบุเสียงวรรณยุกต์ในการถอดเสียง

ตารางที่ 4 พยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทย

$C_1 \backslash C_2$	l	r	w
p	+	+	-
p ^h	+	+	-
t	-	+	-
t ^h	-	-	-
k	+	+	+
k ^h	+	+	+

ในภาษาปกาเกอญอ การเรียงลำดับหน่วยเสียงของพยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏในตำแหน่งต้นคำประกอบด้วยเสียงหยุด หรือเสียงเปิด (Approximant) เป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 1 และหน่วยเสียงพยัญชนะเหลว (Liquid) หรือ หน่วยเสียง /w/ เป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 2 (ตัวอย่างคำศัพท์ในตารางที่ 6) สังเกตว่าในภาษาปกาเกอญอ เสียงก้อง เสียงเพดานอ่อนและเสียงเส้นเสียง เสียงหยุด /g/ และ /ʔ/ ปรากฏเป็นพยัญชนะควบกล้ำ คือ พยัญชนะต้นตัวที่ 1 และมีหน่วยเสียง /r/ และ /w/ เป็นพยัญชนะต้นตัวที่ 2 นอกจากนี้ เสียงเปิด หน่วยเสียง /l/ และ /j/ สามารถควบกล้ำกับหน่วยเสียง /w/ ได้ ซึ่งมีเหตุผลสนับสนุนด้วยหลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียง (Sonority Sequencing Principle ใน 2.3)

ตารางที่ 5 ตัวอย่างคำพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทย

$C_1 \backslash C_2$	l	r	w
p	pla: 'ปลา'	práp 'ปรับ'	-
p ^h	p ^h lák 'หลัก'	p ^h rá: 'พริ้ว'	-
t	-	trəŋ 'ตรง'	-
t ^h	-	-	-
k	klá: 'กล้า'	krót 'กรด'	kwa:ŋ 'กว้าง'
k ^h	k ^h luj 'จู่จู่'	k ^h ráj 'ครึ่ง'	k ^h wám 'คว่ำ'

ตารางที่ 6 พยัญชนะควบกล้ำในภาษาปกาเกอญอ

$C_1 \backslash C_2$	l	r	w
p	+	+	-
p ^h	+	+	-
b	+	-	-
t	-	+	-
t ^h	-	-	+
k	+	+	+
k ^h	-	+	+
g	+	+	-
ʔ	-	-	+
l	-	-	+
j	-	-	+

ตารางที่ 7 ตัวอย่างคำพยางค์หน่วยควบกล้ำในภาษาปกากะญอ

$C_2 \backslash C_1$	l	r	w
p	pla? 'พ่อ'	pri: 'ชื่อ'	—
p ^h	p ^h lo: 'ตัวต่อ'	p ^h rik	—
b	blí? 'บุญคุณ'	—	—
t	—	tri? 'ดาว'	—
t ^h	—	—	t ^h wo? 'ถุงป๊อ'
k	kle: 'สระ'	krə? 'ตี่ง'	kwe: 'เด่น'
k ^h	k ^h lo:	—	k ^h wa: 'ผู้ชาย'
g	glə? 'ตะ'	grə? 'เหมาะสม'	—
?	—	—	?we? 'พวกเขา'
l	—	—	lwaj 'ชักจูง'
j	—	—	jwua 'พระเจ้า'

2.2 หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยและภาษาปกากะญอมีความแตกต่างด้านความสั้น-ยาว (Contrastive Length) เมื่อสระของหน่วยคำที่มีโครงสร้างพยางค์เดียวกันของ 2 ภาษา มีความยาวต่างกันส่งผลต่อความหมายของคำ อาทิ ดู ดู ปะ ปา ในภาษาไทย [k^hhǎːʔ] 'ซีเกียจ' [k^hhǎː] 'ขยัน' ในภาษาปกากะญอ

ตารางที่ 8 หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทย

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
สูงกลาง	e e:	ə ə:	o o:
ต่ำกลาง	ɛ ɛ:		ɔ ɔ:
ต่ำ		a a:	

ตารางที่ 9 ตัวอย่างคำหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทย

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง	mí? 'มี' mi: 'มี'	rí? 'รี' rí: 'หรือ'	pù? 'ปู' pu: 'ปู'
สูงกลาง	bè? 'เบะ' bē: 'เบ้'	t ^h é? 'เถอะ' t ^h é: 'เออะ'	tó? 'โต๊ะ' to: 'โต'
ต่ำกลาง	p ^h é? 'แพะ' p ^h é: 'แพ'		tá? 'ตาะ' tá: 'ทอ'
ต่ำ		kák 'กัก' ka: 'กา'	

ในภาษาปกากะญอหน่วยเสียงสระบางเสียง เช่น สระสูง-กลาง ต่ำ-กลาง-หน้า และต่ำ-หน้า ไม่มีคู่เสียงยาว ในขณะที่สระเสียงอื่นคล้ายกับหน่วยเสียงสระในภาษาไทยที่มีความแตกต่างสั้น-ยาวของหน่วยเสียงสระ

ตารางที่ 10 หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาปกากะญอ

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง	i i:	i i:	u u:
สูง-กลาง	e	o	
ต่ำ-กลาง	ɛ		ɔ ɔ:
ต่ำ	æ	a a:	

ตารางที่ 11 ตัวอย่างคำหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาปกากะญอ

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง	tʃi? 'สระ' mi? 'หัวเราะ'	kʰi? 'ขึ้น' kʰi? 'ขยัน'	tʰu? 'นก' su? 'สวย'
สูง-กลาง	te? 'บอก,พูด'	gra? 'เหมาะสม'	
ต่ำ-กลาง	ʔɛ? 'กิน'		hɔ? 'ร้องไห้' hɔ:

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทยมี 5 หน่วยเสียง เอียะ เอีย เอือ อัวะ และอัว สระประสมเสียงสั้นปรากฏในคำยืม (Loanwords) และคำเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) สระประสมเสียงสั้นเกิดร่วมกับ// ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เกียะ ยัวะ เพียะ ผัวะ ในขณะที่สระประสมเสียงยาวเกิดร่วมกับหน่วยเสียงที่ปรากฏในพยัญชนะท้ายในภาษาไทย ยกเว้น /ʔ/ ยกตัวอย่างเช่น พวก เรื่อง เดียว สวย

ตารางที่ 12 หน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทย

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง	i i:	i:	u u:
สูง-กลาง		↓	
ต่ำ-กลาง		a	

เป็นที่น่าสังเกตว่าหน่วยเสียงสระประสมของภาษาปกากะญอ (ตารางที่ 13) มีจำนวนน้อยหน่วยเสียงสระประสมของภาษาไทย (ตารางที่ 12) คือ มีหน่วยเสียงสระประสม /ua/ เพียง 1 เสียงเท่านั้น

ตารางที่ 13 หน่วยเสียงสระประสมของภาษาปกากะญอ

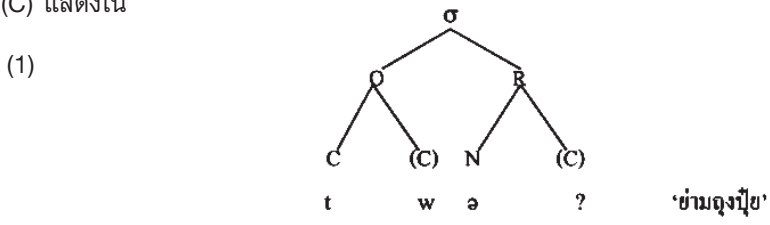
	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง			u
สูง-กลาง			
ต่ำ-กลาง		a	

ตารางที่ 14 ตัวอย่างคำหน่วยเสียงสระประสมของภาษาปกากะญอ

	หน้า	กลาง	หลัง
หน่วยเสียงสระ	ปากเหยียด	ปากเหยียด	ปากห่อ
สูง			j ^h ua 'พระเจ้า'
สูง-กลาง			
ต่ำ-กลาง			
ต่ำ			

2.3 โครงสร้างพยางค์ของภาษาปกากะญอ

โครงสร้างพยางค์ภาษาปกากะญอ ประกอบด้วย พยัญชนะต้น และแกนพยางค์ (Rhyme) พยัญชนะควบกล้ำเกิดในต้นพยางค์ได้ถึง 3 เสียง แกนพยางค์ คือ ส่วนสระที่มีสระ (เดี่ยว หรือประสม) และพยัญชนะท้าย พยัญชนะท้ายมีเพียงหน่วยเสียงเดี่ยวเท่านั้นคือเสียงเส้นเสียง /ʔ/ ภาษาปกากะญอมีลักษณะโครงสร้างพยางค์ (C)(C)CV(C) แสดงใน

การเรียงลำดับของพยัญชนะควบกล้ำเป็นไปตามหลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียง (Sonority Sequencing Principle: SSP) (Selkirk 1984) พยัญชนะที่นำมาเรียงต่อกันต้องมีความดังของเสียง เบา - ค่อยต่างกันตามลำดับ (Sonorous)

เสียงหยุด>เสียงสอดแทรก>เสียงนาสิก>เสียงเหลว>เสียงเลื่อน>เสียงสระ

หลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียง กล่าวที่เราสามารถคาดคะเนการเรียงลำดับพยัญชนะควบกล้ำของภาษาได้ เริ่มจากเสียงค่อยไล่ไปสู่วัยชนะต้นที่มีเสียงดังขึ้นต่อไปจนถึงสระ ซึ่งเป็นเสียงดังที่สุดเป็นจุดที่สูงที่สุด หลังจากนั้นพยัญชนะท้ายได้ความดังของเสียงลดลง อย่างไรก็ตาม มีหลายภาษาที่ไม่ได้เรียงลำดับความดังของเสียงตามหลักการสากลดังกล่าวเช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน เป็นต้น แสดงว่าหลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียงคาดการณ์การเรียงลำดับความดังของเสียงได้ไม่ถูกต้อง แม้กระทั่งในภาษาปกากะญอเองก็มีคำว่า sphru] (เข็มฉิดยา) ซึ่งเสียงสอดแทรกเรียงก่อนเสียงหยุด ตามหลักการสากล เราคาดว่าเสียงหยุดต้องเรียงก่อนเสียงสอดแทรก นักลัทธิวิทยาต้องการจะรักษาหลักการสากลนี้ไว้ จึงอธิบายว่ากรณีนี้เป็นกรณีพิเศษเป็นอิสระจากหลักการสากล

(3) ตัวอย่างคำพยัญชนะควบกล้ำในภาษาปกากะญอ

1. [plaʔ] 'พ่อ'	6. [t ^h waʔ] 'ข่านตุงปุย'	11. [gləʔ] 'เตะ'
2. [p ri:] 'ชื่อ'	7. [kle:] 'สระ'	12. [g rəʔ] 'เหมาะสม'
3. [p ^h lɔ:] 'ตัวต่อ'	8. [krəʔ] 'ดีใจ'	13. [ʔlwʔ] 'พวกเขา'

4. [bɿʔ] ‘บุญคุณ’	9. [kwɛ:] ‘เล่น’	14. [lɔəj] ‘ชักจูง’
5. [tɿʔ] ‘ดาว’	10. [k ^h wa:] ‘ผู้ชาย’	15. [jwua] ‘พระเจ้า’

จากข้อมูลภาษา (3) พบว่าพยัญชนะตัวแรกของพยัญชนะควบกล้ำคือเสียงหยุด /p/, /p^h/, /b/, /t/, /t^h/, /k/, /k^h/, /g/, /ʔ/, /l/, /j/ และพยัญชนะตัวที่สอง /l/, /r/, /w/ ซึ่งเป็นไปตามหลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียง เสียงหยุดคือเสียงที่เบาที่สุดได้เสียงไปหาเสียงเลื่อนกับเสียงเหลว อย่างไรก็ตามข้อมูลภาษา แสดงให้เห็นว่า พยัญชนะตัวแรกของหน่วยคำเป็นเสียงเหลว [lɔəj] พยัญชนะตัวที่สองเป็นเสียงเลื่อน ข้อมูลภาษา (15) [jwua] พยัญชนะตัวแรกเป็นเสียงเลื่อนและพยัญชนะตัวที่สองก็เป็นเสียงเลื่อนเช่นกัน (แสดงใน รูปที่ 2) พยัญชนะควบกล้ำ /lw/ และ /jw/ เป็นพยัญชนะควบกล้ำที่ยอมรับได้ เนื่องจากไม่ได้ละเมิดหลักการสากลการเรียงลำดับความดังของเสียง

3. การวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ

จากการวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ สามารถแบ่งประเภทของปัญหาได้เป็น 7 ประเด็น 1) การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ (Complex Onset Deletion) 2) การใช้กฎเกินการ³ (Overgeneralization) 3) การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (Coda Deletion) 4) การแทนที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (Coda Substitution) 5) การลดสระเสียงยาว (Vowel Shortening) 6) การลากสระเสียงสั้นให้ยาวขึ้น (Vowel Lengthening) และ 7) การเคลื่อนต่ำลงของหน่วยเสียงสระ (Vowel Lowering)

3.1 การตัดเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ
ก. ‘เปลี่ยนแปลง’	[plian.plæŋ]	[pian.pæŋ]
ข. ‘ขาดแคลน’	[k ^h a.t.k ^h læn]	[k ^h æt.k ^h æn]
ค. ‘โคลงเคลง’	[k ^h lo:ŋ.k ^h le:ŋ]	[k ^h o:ŋ.k ^h e:ŋ]
ง. ‘ครอบครวั’	[k ^h rɔ:p.k ^h rua]	[k ^h T:p.k ^h ua]
จ. ‘กลับกลอก’	[klap.klɔ:k]	[kap.kɔk]

พบว่าการตัดพยัญชนะต้นตัวที่ 2 C₁C₂ เสียงเลื่อน /l/ และ /r/ ของพยัญชนะควบกล้ำในตำแหน่งพยัญชนะต้นพยางค์

3.2 การใช้กฎเกินการ

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ
ก. ‘เปลี่ยนแปลง’	[plian.plæŋ]	[pJan.pJæŋ]
ข. ‘คล้าย’	[k ^h la:j]	[k ^h Jla:j]
ค. ‘ปลอดภัย’	[plɔ:t.t.p ^h aj]	[pJɔ:t.p ^h aj]

นอกจากการตัดเสียงข้างสั้น /l/ (3.1) จากข้อมูลภาษาพบว่าในบริบทที่มีเสียงข้างสั้น /l/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นควบกล้ำ จะเกิดปรากฏการณ์ภาษาที่เรียกว่า การใช้กฎเกินการ ในการออกเสียงข้างสั้น /l/ เป็นเสียงรัว / ɹ / ทุกพยางค์

³ “Overgeneralization” เป็นการใช้กฎปกติกับรูปที่ไม่ปกติ จึงเรียกปรากฏการณ์ภาษานี้ว่า การใช้กฎเกินการ

3.3 การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
ก. 'หงอน'	[ŋɔ:n]	[ŋɔ:]
ข. 'หมอน'	[mɔ:n]	[mɔ:]
ค. 'เหลียง'	[lɕ:ɑŋ]	[lɕə]

เสียงก้อง นาลิก ปุ่มเหงือก หยุด [ŋ]→∅ และเสียงก้อง นาลิก เพดานอ่อน หยุด [ŋ] →∅ ถูกลบทิ้งหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่ถูกตัดมีลักษณะร่วมกัน (Features) คือ [+ เสียงหยุด], [+ เสียงนาลิก] ผู้วิจัยพบว่า การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอเป็นปรากฏการณ์ที่คาดการณ์ได้ เนื่องจากภาษาปกากะฉะญออนุญาตให้เฉพาะเสียงเส้นเสียงหยุดและเสียงเลื่อนปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายเท่านั้น จึงเกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพยางค์ของภาษาไทยเพื่อให้เกิดความคล้ายคลึงกับโครงสร้างพยางค์ของภาษาปกากะฉะญอ

3.4 การแทนที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

พบว่ามีการแทนที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย คือ แทนที่เสียงไม่ก้อง ปุ่มเหงือก หยุด [t] ด้วยเสียงเส้นเสียงหยุด [ʔ] หรือเสียงไม่ก้อง ริมฝีปาก หยุด [p] และมีการแทนที่เสียงไม่ก้อง เพดานอ่อน หยุด [k] ด้วยเสียงเส้นเสียงหยุด [ʔ] หรือด้วยเสียงไม่ก้อง ริมฝีปาก หยุด [p] หรือเสียงไม่ก้อง ปุ่มเหงือก หยุด [t] ในขณะที่ เสียงนาลิก เพดานอ่อน [ŋ] ถูกแทนที่ด้วยเสียงนาลิก ปุ่มเหงือก [ŋ]

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
ก. 'เสร็จ'	[set]	[seʔ]~[sep]
ข. 'เจ็ด'	[cɛt]	[cɛʔ]~[cɛp]
ค. 'อยาก'	[ja:k]	[jaʔ]~[ja:p]
ง. 'ดอกไม้'	[dɔt:k.ma:]	[dɔʔ.ma:]
จ. 'พริก'	[phrik]	[p ^h rik]~[p ^h it]
ฉ. 'หนัก'	[nak]	[naʔ]~[nat]
ช. 'แล้ง'	[læ:ŋ]	[læ:n]
ซ. 'นั่ง'	[naŋ]	[nan]

ข้อมูลภาษาแสดงให้เห็นว่าเสียงเส้นเสียงหยุด [ʔ] เป็นเสียงที่ถูกเลือกก่อนในการแทนที่ หลังจากนั้นจะเป็นเสียงหยุด ฐานกรณักริมฝีปากและปุ่มเหงือก นอกจากนี้ ก็ยังมีเสียงนาลิก ปุ่มเหงือกที่ถูกเลือก จึงอาจอธิบายได้ว่าไม่ต้องการฝ่าฝืนโครงสร้างพยางค์ของภาษาแม่ ที่พยัญชนะท้ายอนุญาตเฉพาะเสียงเส้นเสียงหยุดและเสียงเลื่อน จะเห็นว่านักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอเสียงหยุดเลือกที่จะไม่รักษาเสียงหยุดฐานกรณักรเพดานอ่อนในตำแหน่งพยัญชนะท้ายคำของภาษาไทย แต่เลือกฐานกรณักริมฝีปากและปุ่มเหงือกแทน

3.5 การลดสระเสียงยาว

นักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอลดสระเสียงยาวให้เป็นสระเสียงสั้น ตัวอย่างเช่น

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
ก. 'ถูกต้อง'	[t ^h u:k.tɔŋ]	[t ^h uk.tɔŋ]
ข. 'ตลาด'	[ta.la:t]	[ta.lat]
ค. 'ฉลาด'	[c ^h a.la:t]	[c ^h a.lat]

ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าการลดสั้นเสียงสระจะเกิดกับพยางค์ CVVC เท่านั้น พิจารณาจากข้อมูลภาษาหน่วยคำ 2 พยางค์ (ก-ค) ผู้บอกภาษานักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอเลือกที่จะให้พยางค์มีรูปร่างเป็น CVC โดยลดสระเสียงยาว ปากท้อ สูง หลัง [u:] เป็นสระสั้น [u] (ในข้อมูล ก) และลดสระเสียงยาวปากเหยียด ต่ำ กลาง [a:] เป็นเสียงสระสั้น ปากเหยียด ต่ำ กลาง [a]

3.6 การลากสระเสียงสั้นให้ยาวขึ้น

นอกเหนือจากการลดสระเสียงยาวให้เป็นสระเสียงสั้น ยังพบอีกว่านักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอลากสระเสียงสั้นให้เป็นสระเสียงยาว ซึ่งมีรูปพยางค์ CVC และ CW → CWVC แสดงในข้อมูลภาษา (ก-ฉ)

หน่วยคำ 1 พยางค์

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
ก. ถึง	[t ^h iŋ]	[t ^h i:ŋ]
ข. ซึ่ง	[sɨŋ]	[sɨ:ŋ]
ค. ไฟ	[faj]	[fa:i]
ง. ใจ	[caj]	[ca:i]
จ. ไทย	[t ^h aj]	[t ^h a:i]
ฉ. เย็น	[jen]	[je:n]

หน่วยคำ 2 พยางค์หรือมากกว่า 2 พยางค์

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
จ. ชนิด	[c ^h a.nit]	[c ^h a.ni:t]
ฉ. พยางค์	[p ^h a.ja:ŋ]	[p ^h a.ja:ŋ]
ช. สีสัน	[si:san]	[si:san]
ซ. สวรรค์	[sa.wan]	[sa:wan]
ณ. อันตราย	[ʔan.ta.ra:j]	[ʔan.ta:raj] ~ [ʔan.ta:ra:j] ~ [ʔa:n.ta:ra:j]

อย่างไรก็ตามข้อมูลภาษา (3.6) ขัดแย้งกับข้อมูลภาษา (3.5) คือไม่สามารถคาดคะเนได้เลยว่าเมื่อไหร่ที่นักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอจะเลือกปรากฏการณ์การตัดสระเสียงยาวภาษาไทยหรือการลากยาวสระเสียงสั้นภาษาไทย ส่วนคำ 2 พยางค์ที่ปรากฏในข้อมูลภาษา (ฉ) ไม่พบการลดสระเสียงยาวตามที่ระบุไว้ใน 3.5

3.7 การเคลื่อนต่ำลงของหน่วยเสียงสระ

มีการเคลื่อนของสระเสียงสั้น ปากเหยียด สูง กลาง เป็น สระเสียงสั้น ปากเหยียด สูง-กลาง กลาง [ɨ] เป็น [ə] และการเคลื่อนต่ำลงของสระประสม (Lowering monophthongization) ในภาษาไทย [ha] และ [ɨ:a] เป็น [ə] ตัวอย่างเช่น

ภาษาไทย	การถอดหน่วยเสียงภาษาไทย	ภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะฉะญอ
ก. 'หนึ่ง'	[niŋ]	[nəŋ]
ข. 'เลือก'	[tɨak]	[lək]
ค. 'เรื่อง'	[rɨ:aŋ]	[rəŋ]

การเคลื่อนต่ำลงของสระ [ɨ] สามารถอธิบายได้ เนื่องจากภาษาปกากะญอมีสระประสมเพียง 1 เสียงเท่านั้น แต่ยังคงมีคำถามว่าทำไมนักเรียนชาวไทยปกากะญอไม่สามารถออกเสียง [ɨ] ในภาษาไทย สันนิษฐานว่าเหตุผลมาจาก [ə] ของภาษาปกากะญอต้องมีเสียงเส้นเสียง [ʔ] ปรากฏตำแหน่งพยัญชนะท้ายเสมอจึงทำให้นักเรียนชาวไทยปกากะญอเคลื่อนสระ [ɨ] [ɨ] ของภาษาไทยเป็น [ə] เพื่อให้สามารถออกเสียงพยัญชนะท้ายได้ง่ายขึ้น (Ease of articulation)

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ พบปรากฏการณ์ทางเสียง ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยน หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และโครงสร้างพยางค์ ในภาษาไทยให้ สอดคล้องกับโครงสร้างพยางค์ภาษาไทยปกากะญอ

ปรากฏการณ์ส่วนใหญ่จึงเป็นปรากฏการณ์ทางเสียงที่สามารถอธิบายได้ เช่น การตัดหน่วยเสียงพยัญชนะ ท้าย (Syllabically motivated coda deletion) ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะทางเสียงเพื่อให้ สอดคล้องกับระบบเสียงด้านสัทวิทยาของภาษาปกากะญอขณะที่บางปรากฏการณ์เลือกที่จะลดสระเสียงยาวให้ เป็นสระเสียงสั้น (Max(V:))หรือลากสระเสียงสั้นให้เป็นสระเสียงยาว (Dep(V:)) จะเห็นได้ว่าการอธิบายการปรับ เปลี่ยนเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และพยางค์ในการวิเคราะห์ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาว ไทยปกากะญอเป็นการวิเคราะห์เบื้องต้นใช้หลักการกฎทางสัทวิทยา (Rule based approach) จึงทำให้หาข้อ สรุปในการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ชัดเจน หากใช้ทฤษฎีอุดมผล (Optimal Theory - OT) ผนวกกับการรับภาษาตาม กรอบทฤษฎีอุดมผล มาอธิบาย จะสามารถอธิบายได้ดีกว่า

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการสอนระบบหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วย เสียงสระ โครงสร้างพยางค์ของภาษาไทยให้แก่แก่นักเรียนชาวไทยปกากะญอ จากผลการวิจัยทำให้สามารถสรุปได้ อย่างเป็นระบบ ว่า หน่วยเสียงใดที่เป็นปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ นอกจากนี้ ควรเก็บข้อมูลภาษาการออกเสียงภาษาไทยในระดับประโยคความมีผลต่อการปรับเปลี่ยนหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วย เสียงสระ และโครงสร้างพยางค์หรือไม่ และประเด็นที่ไม่ควรมองข้ามคือ การศึกษาการรับรู้ (Perception) ความ แตกต่างของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยของนักเรียนชาวไทยปกากะญอ

บรรณานุกรม

- วีระวัชร สํารานจิตต์. (2516). ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- Ruangjaroon, S. (2006). Consonant-tone Interaction in Thai: An OT Analysis. **Taiwan Journal of Linguistics** 4 (2), 1-67.
- Selkirk, E. (1984). On the major class features and syllable theory. In M. Aronoff & R. Oehrle (eds.), **Language Sound Structure**. (pp. 107-136). Cambridge, MA: MIT Press.